

Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

голова Приймальної комісії

 проф. Ігор Цепенда

«24» квітня 2023 р

ПРОГРАМА

фахового випробування з

ДОШКІЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ, ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ З ПИТАННЯМИ ОКРЕМИХ МЕТОДИК

для зарахування на навчання на перший рік навчання за освітнім рівнем
магістра за спеціальністю
012 ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

(освітньо-професійна програма «ДОШКІЛЬНА ОСВІТА»)
на основі освітнього рівня бакалавра у 2023 році

Розглянуто та схвалено
на засіданні Приймальної комісії
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
Протокол №1 від 24.04. 2023 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Метою вступного випробування з дошкільної педагогіки, дитячої психології з питаннями окремих методик є перевірка знань і відбір вступників для зарахування на навчання за ступенем магістра за спеціальністю 012 Дошкільна освіта при прийомі на навчання на основі освітнього рівня бакалавра до Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника у 2022 році.

Програма містить основні питання з дошкільної педагогіки, дитячої психології з питаннями окремих методик та перелік рекомендованої літератури.

Наведений перелік питань, які виносяться на вступне випробування дасть можливість вступнику систематизувати свої знання та допоможе зорієнтуватися, на які питання треба звернути увагу при підготовці до вступного випробування.

Перелік рекомендованої літератури сприятиме у пошуку і підборі джерел підготовки для вступного випробування.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА»

1. Загальні питання дошкільної педагогіки

1.1. Предмет, завдання і методи дошкільної педагогіки як науки

Дошкільна педагогіка як галузь педагогічних знань. Основні поняття дошкільної педагогіки: виховання, навчання, розвиток особистості в дошкільному віці, дошкільна освіта. Зміст дошкільної педагогіки як науки, її місце в системі педагогічних дисциплін. Актуальні проблеми дошкільної педагогіки. Функції дошкільної педагогіки. Джерела дошкільної педагогіки. Українська етнопедагогіка як основа наукової педагогіки, її компоненти. Зв'язок дошкільної педагогіки з іншими науками.

1.2. Сучасна система дошкільної освіти в Україні

Організаційно-правові засади функціонування і розвитку системи дошкільної освіти в Україні. Система дошкільної освіти. Типи дошкільних закладів на сучасному етапі. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Підготовка педагогічних кадрів для системи дошкільної освіти.

1.3. Програми розвитку, виховання і навчання дітей в сучасних дошкільних навчальних закладах України

Створення і вдосконалення програм виховання дошкільників. Принципи побудови програм. Державні комплексні програми: «Оберіг» (програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років), «Дитина в дошкільні роки», «Дитина» (програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років), «Соняшник» (комплексна програма розвитку, навчання і виховання дітей дошкільного віку), «Впевнений старт» (програма розвитку дітей старшого дошкільного віку). Регіональна програма розвитку дітей дошкільного віку «Українське дошкілля». Парціальні програми.

2. Своєрідність періоду раннього дитинства

2.1. Виховання і розвиток

Поняття розвитку. Фактори становлення особистості. Виховання і розвиток. Вплив на

формування особистості середовища. Соціалізація дитини. Роль дорослого у розвитку дитини. Вплив різних видів діяльності на психічний розвиток дитини. Суперечності та кризові явища розвитку. Педагогічна вікова періодизація дитинства. Індивідуальні та вікові особливості дітей. Явище акселерації. Обдаровані діти і особливості їх виховання. Виховання дітей з проблемами розвитку.

2.2. Розвиток і виховання дітей першого року життя

Особливості раннього дитинства як вікового періоду. Завдання педагогіки раннього дитинства. Взаємозв'язок фізичного і психічного розвитку. Урахування вікових особливостей дітей в організації виховання.

Організація життя дітей раннього віку в дошкільному закладі. Основні педагогічні правила виховання дітей раннього віку. Соціальна адаптація та чинники, що визначають характер і тривалість звикання дітей до нових умов. Зміст виховної роботи. Роль сім'ї у вихованні дітей раннього віку.

Теоретичне обґрунтування необхідності виховання дітей з моменту народження. Особливості психофізичного розвитку дітей першого року життя. Періодизація розвитку дітей на першому році життя. Організація життя дітей першого року життя. Розпорядок дня дітей першого року життя. Завдання виховання дітей першого року життя. Значення спілкування з дорослими для розвитку дитини. Методика проведення навчально-виховної роботи з дітьми першого року життя.

2.3. Виховання дітей другого року життя

Розвиток дитини 2-го року життя та завдання виховання. Організація умов життєдіяльності дітей. Особливості режиму в другій групі раннього віку. Засоби створення предметно-ігрового середовища. Організація прогулянок. Форми спілкування з дорослим, методика їх організації. Зміст і методика проведення занять з дітьми. Педагогічне керівництво самостійною діяльністю дітей.

2.4. Виховання дітей третього року життя

Особливості розвитку дітей третього року життя і завдання виховання. Явище "кризи 3-х років" та педагогічні засоби попередження її негативних наслідків. Значення індивідуального підходу для правильного виховання дітей.

Організація життя трирічних дітей. Режим дня у групі третього року життя. Організація режимних процесів та розвивального предметного середовища. Послідовність і тривалість режимних процесів. Вдосконалення вмінь і навичок самообслуговування. Мова і мислення в трирічних дітей. Розвиток спостережливості у дітей. Формування самостійності дітей у різних видах діяльності. Взаємовідносини дітей третього року життя. Розвиток рухів у дітей третього року життя.

3. Виховання дітей у грі

3.1. Теорія гри

Походження гри в історії суспільства, її зв'язок з працею і мистецтвом. Основоположник теорії гри Карл Гросс. Сучасні психолого-педагогічні дослідження гри. Сучасна класифікація дитячих ігор: творчі ігри, ігри за правилами, народні ігри. Народні ігри – важливий чинник виховання в українській етнопедагогіці; їх види, відповідність віковому періоду, виховна цінність.

3.2. Іграшка

Виховна і освітня цінність іграшки. Історія виникнення іграшки. Українська народна іграшка. Історія народної іграшки в Україні, її види та місце в педагогічному процесі.

Види іграшок. Сучасна класифікація дитячих іграшок: за станом готовності, за видами

сировини, за розміром, за функціональними властивостями, за художньо-образним вирішенням. Вимоги до іграшок. Характеристика предметно-ігрового середовища. Особливості організації предметно-ігрового середовища в різних вікових групах ЗДО.

3.3. Творчі ігри дітей дошкільного віку

Виховне значення творчих ігор. Особливості творчої гри. Етапи становлення та рівні розвитку творчої гри у дошкільному віці. Виникнення і розвиток гри у ранньому віці у зв'язку з загальними закономірностями розвитку дитини. Формування взаємин дітей дошкільного віку у творчих іграх. Виховання дітей дошкільного віку засобами народної гри.

Режисерські ігри дошкільників. Педагогічні умови розвитку режисерських ігор. Індивідуальні та спільні режисерські ігри.

Сюжетно-рольові ігри дітей дошкільного віку. Структура сюжетно-рольової гри: ролі; ігрові дії; ігрове використання предметів; реальні стосунки між дітьми. Педагогічне керівництво розвитком сюжетно-рольових ігор і взаємин дітей у них. Аналіз сюжетно-рольової гри дошкільника. Розвиваюче і виховне значення будівельно-конструктивних ігор. Типи будівельного матеріалу. Види конструювання. Характеристика ігор з будівельним матеріалом, їх зв'язок із сюжетно-рольовими іграми. Педагогічне керівництво будівельно-конструктивними іграми дітей в різних вікових групах. Театралізовані ігри дітей дошкільного віку. Структура гри-драматизації. Театральний ігровий матеріал. Організація та педагогічне керівництво театралізованими іграми в різних вікових групах.

3.4. Дидактичні ігри дітей дошкільного віку

Особливості дидактичної гри дошкільників. Функції дидактичної гри. Структура дидактичної гри. Види дидактичних ігор за навчальним змістом; за характером матеріалу; за характером ігрових дій. Народна дидактична гра, її характеристика, різновиди за навчально-виховною метою і змістом. Методика організації та керівництво дидактичною грою в різних вікових групах. Місце дидактичної гри у педагогічному процесі дошкільного закладу. Педагогічне керівництво дидактичними іграми: підготовки до гри; проведення гри; аналіз гри та її результатів.

Комп'ютерні ігри, їх значення для розвитку особистості. Комп'ютерні ігри для дошкільників: розвивальні, навчальні, ігри-експерименти, ігри-забави, комп'ютерні діагностуючі ігри. Педагогічні умови розвитку інтелектуальної активності дошкільників у комп'ютерних іграх. Гігієнічні правила роботи дітей на комп'ютері.

4. Чинники всебічного виховання особистості дошкільника

4.1. Моральне виховання дітей дошкільного віку

Моральне виховання і моральний розвиток. Мета, завдання і зміст морального виховання. Закономірності процесу морального виховання. Моральне виховання у процесі спілкування з дорослими. Моральне виховання в різних видах діяльності дошкільників. Роль художньої літератури, етичних бесід у моральному вихованні дошкільників. Методи морального виховання.

Виховання у дітей вольової поведінки та дисциплінованості. Становлення вольової поведінки у дітей раннього та дошкільного віку. Попередження і корекція негативних проявів у поведінці дітей. Виховання у дітей культури поведінки: культурно-гігієнічні навички, культура діяльності, культура спілкування. Методи та прийоми формування у дітей культурно-гігієнічних навичок, звичок. Формування культури спілкування дітей з дорослими та однолітками. Правила культури діяльності. Виховання гуманістичної спрямованості особистості в дошкільному віці. Формування патріотичних почуттів у дітей дошкільного віку. Основні напрями патріотичного виховання. Завдання виховання у дітей дошкільного

віку любові до Батьківщини, рідного краю.

4.2. Розумове виховання дітей дошкільного віку

Поняття про розумовий розвиток і розумове виховання. Показники розумового розвитку. Особливість розумового розвитку дітей дошкільного віку. Зміст та завдання розумового виховання дітей дошкільного віку. Засоби розумового виховання. Характеристика методів розумового виховання. Формування у дошкільників системних знань про явища навколишнього життя, їх роль у розумовому розвитку дитини і оволодінні різними видами діяльності. Особливості розумової активності дітей дошкільного віку. Роль різних видів діяльності у формуванні розумової активності дітей.

Сенсорне виховання як основа розумового виховання. Завдання сенсорного виховання. Формування сенсорної культури дітей. Сенсорні еталони. Етапи сенсорного виховання. Методи сенсорного виховання. Особливості сенсорного виховання дітей в різних видах діяльності.

4.3. Фізичне виховання дітей дошкільного віку

Фізичне виховання і фізичний розвиток, єдність фізичного і психічного розвитку дитини. Завдання фізичного виховання. Зміст фізичного виховання. Основні засоби фізичного виховання. Загартування дітей. Зміст культурно-гігієнічних навичок у різних вікових групах. Методика і умови формування культурної гігієнічних навичок. Гігієнічні фактори фізичного розвитку дітей. Вимоги до приміщення дошкільного закладу, його обладнання, освітлення, вентиляції, температури повітря, обладнання території дитячого садка. Наукові засади режиму дня дитини, його значення режиму дня. Фізіологічні основи режиму. Педагогічні вимоги до режиму дня. Організація режиму дня в різних вікових групах.

3.4. Трудове виховання дітей дошкільного віку

Зміст, мета і завдання трудового виховання дітей дошкільного віку. Засоби трудового виховання. Своєрідність трудової діяльності дошкільника. Зв'язок дитячої праці з грою. Виховання дітей дошкільного віку у праці. Виховання позитивного ставлення до праці та працелюбства у дітей молодшого, середнього та старшого дошкільного віку. Виховання взаємодопомоги у спільній праці. Спільна діяльність дітей як засіб формування колективних взаємин. Види праці дітей. Характеристика форм організації праці дітей в дошкільному закладі. Керівництво вихователя працею дітей. Спільна робота з сім'єю у трудовому вихованні дітей. Ознайомлення з працею дорослих як засіб вирішення інтелектуально-моральних завдань виховання.

4.5. Естетичне виховання дітей дошкільного віку

Естетичний розвиток і естетичне виховання. Становлення і вдосконалення естетичної свідомості та естетичної діяльності особистості. Естетична культура особистості. Завдання та зміст естетичного виховання дошкільників. Засоби естетичного виховання. Форми організації естетичного виховання. Характеристика методів естетичного виховання. Використання у естетичному вихованні дітей народних засобів. Значення спільної художньої діяльності дорослого і дитини в сім'ї і дошкільному закладі.

5. Основи дидактики дошкільної освіти

5.1. Навчання дітей дошкільного віку

Основні категорії дошкільної дидактики. Особливості навчання дітей дошкільного віку. Функції навчання: освітня, розвивальна, виховна. Зміст навчання дітей дошкільного віку. Своєрідність освоєння дітьми навчальних умінь і навичок. Індивідуально-диференційований підхід до навчання дітей.

Принципи навчання дітей в дошкільних навчальних закладах. Типи навчання:

проблемне навчання; програмове навчання; розвиваюче навчання; особистісно зорієнтоване навчання. Класифікація методів навчання. Характеристика методів і прийомів навчання дітей дошкільного віку. Форми організації навчання дошкільників за провідним видом діяльності: дидактична гра, екскурсія, заняття. Їх характеристика. Організація навчальної діяльності дітей дошкільного віку. Навчально-ігрове середовище як засіб підвищення пізнавального інтересу.

5.2. Виховання і навчання дітей в різновіковій групі

Комплектування різновікових груп в дошкільному навчальному закладі. Організація життєдіяльності дітей в умовах різновікової групи. Теоретичні засади організації педагогічного процесу в різновіковій групі дошкільного навчального закладу. Вимоги до створення предметно-розвиваючого середовища в різновіковій групі. Організація ігрової діяльності в різновіковій групі дошкільного навчального закладу. Організація взаємодії дітей у різновіковій групі. Форми організації навчання в різновіковій групі дошкільного навчального закладу. Диференційований підхід до навчання дітей в різновіковій групі.

5.3. Підготовка дитини до навчання в школі

Поняття «готовність до шкільного навчання». Основні компонентами загальної (психологічної) готовності до школи. Особливості, зміст спеціальної готовності дітей до навчання в школі. Значення комплексної готовності дітей до навчання в школі. Соціально-психологічна адаптація дітей до школи. Труднощі адаптації дитини до шкільного навчання.

Зміст і форми зв'язку дошкільного закладу і школи. Спільна робота дитячого садка і сім'ї у підготовці дитини до школи. Значення наступності у системі безперервної освіти України.

6. Виховання інститутів родинного і суспільного виховання дітей

6.1. Взаємодія дошкільного навчального закладу і сім'ї у вихованні дітей

Українська етнопедагогіка про сімейне виховання. Родинне виховання. Принципи родинного виховання. Функції сім'ї. Роль сім'ї у формуванні особистості дитини дошкільного віку. Особливості сімейного виховання дітей дошкільного віку. Умови забезпечення емоційного комфорту дитини в сім'ї. Батьківський авторитет. Значення батьківського авторитету у вихованні дітей в сім'ї. Педагогічна культура батьків. Педагогічні умови виховання дітей у сім'ї.

Зміст і форми організації спільної виховної роботи дитячого садка та сім'ї. Характеристика форм роботи з батьками: колективні, індивідуальні, наочно-інформаційні. Сучасні підходи до проблеми співробітництва дошкільного закладу і сім'ї. Методи вивчення сім'ї. Шляхи оптимізації співробітництва з батьками.

6.2. Планування та облік навчально-виховної роботи. Організація роботи дошкільного навчального закладу та керівництво ним.

Необхідність планування і обліку роботи як умови успішного здійснення педагогічного процесу. Організаційно-прогнозуюча функція планування. Вимоги до планування і умови його правильного здійснення. Види і форми планування. Планування освітньо-виховної роботи в групах раннього віку. Планування освітньо-виховної роботи вихователя у першу та другу половину дня в дошкільних групах. Складання плану роботи вихователя за основними режимними моментами у першу і другу половину дня. Складання плану роботи вихователя за видами дитячої діяльності.

Вимоги до сучасного керівника дошкільного закладу. Функції керівника дошкільного навчального закладу. Документація керівника дошкільного закладу. Форми методичної

роботи. Традиційні та нетрадиційні форми методичної роботи. Методичний кабінет дошкільного закладу. Матеріали методичного кабінету. Куточок педагога в методичному кабінеті. Педагогічний колектив дошкільного навчального закладу. Напрями роботи завідувача з батьками. Санітарно-гігієнічні вимоги утримання дошкільного навчального закладу.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). М-во освіти і науки України від 12.01.21 № 33. К.: Освіта, 2021 р.
2. Бех І. Виховання особистості: у 2-х кн. Кн.1 Особистісно - орієнтований підхід теоретико - технологічні засади: наук.метод. посіб.Київ, Либідь. 2003. 344 с.
3. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2012. 360 с.
4. Дубасенюк О. Модернізація системи освіти в Україні в умовах сучасних глобалізаційних змін.Освітні реформи: місія...Монографія за ред В.Кременя та ін. Київ. Едельвейс.2013.460с.
5. Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку: навч.-метод. посібник для дошк. навч.закладів. Н.Гавриш,О.Саприкіна, О.Пометун; за заг ред. О.Пометун, Дніпро,,: Ліра, 2014. 120 с.
6. Зязюн І. Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії. Київ: Світло, 2011.124 с.
7. Концепція Нової української школи. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
8. Лазарович Н. Обдарованість у дошкільному віці: Навчально-методичний посібник. Берегово :«Галицька академія», 2009. 220 с.
9. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля [Текст] : у 3-х частинах : навчальний посібник. Ч. 2 / Н. В. Лисенко, Н. Р. Кирста. Рек. МОН. К. : Слово, 2021. 360 с.
10. Лисенко Н. В. Педагогіка українського дошкілля [Текст]: навч. посібник: у 3-х ч. Ч. 3 / Н. В. Лисенко, Н. Кирста, Н. Лазарович. К. : Слово, 2021. 376 с.
11. Моделі підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до професійної діяльності: монографія / за ред Л.Зданевич, К.Кругій. Хмельницький: Вид.-во ХГПА. 2016. 476 с.
12. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка [Текст]: підручник / Тамара Іллівна Поніманська. Рек. МОН, 2-е вид., доп. К. : Академвидав, 2013. 464 с.
13. Поніманська Т. Підготовка фахівців з дошкільної освіти за кредитно - модульною системою організації навчального процесу. Київ: Міленіум. 2017. 244 с.
14. Про дошкільну освіту: Закон України від 01.01.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
15. Русова С.Ф. Вибрані педагогічні твори / Упор. О.В.Проскура. Київ: Освіта, 1996. 304 с.
16. Сисоєва С.О. Основи педагогічної творчості: підручник. Київ: Міленіум, 2006. 344 с.
17. Стандарт вищої освіти України за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти /під.кер А.Богущ. Київ, 2019. 20 с.

18. Стежина: комплексна альтернативна програма для дошкільних навчальних закладів, що працюють за вальдорфською педагогікою / авт.- упор. А. Гончаренко, Н. Дятленко. Київ: Гілея, 2014. 218 с.

19. Програми розвитку дітей URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

20. Чепіль М., Дудник Н. Педагогіка Марії Монтессорі, Київ : Слово, 2017. 217 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ДИТЯЧА ПСИХОЛОГІЯ»

Тема 1. Предмет, завдання і методи дитячої психології як науки.

Дитяча психологія у системі гуманітарних наук. Роль дитячої психології у діяльності вихователя закладу дошкільної освіти. Завдання дитячої психології на сучасному етапі. Методологічні принципи вивчення психіки дитини. Методи науково-психологічного вивчення дітей. Спостереження і його види. Експеримент і його види. Бесіда у дитячій психології. Аналіз продуктів дитячої діяльності. Тестування. Соціометричний метод у дитячій психології. Застосування методів дослідження дитячої психіки вихователем закладу дошкільної освіти.

Тема 2. Фактори і закономірності психічного розвитку дітей дошкільного віку.

Роль біологічних і соціальних факторів у психічному розвитку дитини. Основні концепції психічного розвитку дитини. Психічний розвиток як засвоєння суспільно-історичного досвіду. Роль навчання і виховання у передаванні суспільного досвіду. Спадкові особливості і вроджені властивості організму як передумови психічного розвитку дитини. Вплив соціальних умов життя на психічний розвиток дитини. Основні закономірності психічного розвитку. Діяльність як детермінанта психічного розвитку дитини. Провідні види діяльності дитини. Роль навчання у психічному розвитку дошкільника. Зона найближчого розвитку дитини. Навчання і сенситивні періоди розвитку психіки дитини.

Тема 3. Періодизація вікового розвитку.

Поняття віку. Принципи і критерії вікової періодизації. Періоди психічного розвитку у дошкільному віці. Авторські вікові періодизації Л. Виготського, Д. Ельконіна, Е. Еріксона. Індивідуально-психологічні відмінності дітей.

Тема 4. Пренатальний розвиток як початок людського життя.

Пренатальний розвиток. Загальні тенденції пренатального розвитку. Фази пренатального розвитку. Початок психічного життя. Філософія вагітності. Підготовка сім'ї до народження дитини. Чинники формування материнської прив'язаності. Характеристика тератогенів.

Тема 5. Психічний розвиток дитини у фазі новонародженості.

Ситуація дозрівання і розвитку новонародженого. Характеристика умовних і безумовних рефлексів. Розвиток емоційної та рухової сфери новонародженого. Психосенсорний розвиток новонародженого. Криза новонародженості. Комплекс поживлення.

Тема 6. Психологія немовляти.

Соціальна ситуація розвитку немовляти. Безпосередньо-емоційне спілкування, як провідний вид діяльності періоду немовляти. Пізнавальний розвиток немовляти. Взаємодія немовляти з предметами й оточуючими людьми. Новоутворення періоду немовляти. Криза першого року життя.

Тема 7. Психологія періоду раннього дитинства.

Ранній вік і його значення у подальшому розвитку дитини. Соціальна ситуація розвитку у ранньому дитинстві. Роль ходьби у психічному розвитку дитини. Формування предметної діяльності у ранньому дитинстві. Перехід від маніпулювання до предметних дій. Особливості предметної діяльності у ранньому дитинстві. Зародження нових видів діяльності у ранньому дитинстві. Формування психологічних передумов ігрової діяльності. Виникнення зображувальної діяльності. Розвиток мовлення дитини раннього віку. Формування активного мовлення дитини. Новоутворення пізнавальної сфери у період раннього дитинства. Розвиток сприймання і виникнення уявлень про властивості предметів. Розвиток мислення у ранньому дитинстві. Особливості пам'яті, уваги та уяви у ранньому дитинстві. Психологічна характеристика поведінки дитини раннього віку. Особливості перших уявлень про себе у ранньому дитинстві. Ім'я і його значення у ранньому дитинстві. Криза трьох років.

Тема 8. Психологічна характеристика діяльності дитини дошкільного віку.

Соціальна ситуація розвитку у дошкільному віці. Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Сюжетно-рольова гра як провідна діяльність дошкільника. Розвиток сюжетно-рольової гри у дошкільному віці. Роль дорослих у розвитку ігрової діяльності дошкільника. Види ігрової діяльності дошкільника і їх роль у психічному розвитку. Розвиток зображувальної діяльності у дошкільному віці. Малювання і стадії його розвитку у дошкільному віці. Розвиток графічних образів у дошкільному дитинстві. Використання кольору у зображувальній діяльності дошкільників. Вплив зображувальної діяльності на психічний розвиток дошкільників. Конструктивна діяльність дошкільника. Типи конструктивної діяльності, їх вплив на психічний розвиток дошкільника. Формування психологічних передумов трудової діяльності дошкільника. Становлення трудової діяльності дошкільників.

Особливості уявлень дошкільників про працю дорослих. Вплив трудової діяльності на психічний розвиток дошкільника. Психологічні передумови формування навчальної діяльності у дошкільному віці. Основні рівні розвитку і готовність дошкільника до навчання. Особливості спілкування дитини з дорослими. Розвиток форм спілкування у дошкільному віці.

Тема 9. Спілкування дитини з дорослими та однолітками.

Особливості спілкування дитини з дорослими. Розвиток форм спілкування у дошкільному віці. Особливості спілкування дитини з батьками. Специфіка спілкування дитини з вихователем. Педагогічне спілкування із дошкільниками. Форми спілкування дошкільників з однолітками. Конфлікти між дітьми і їх причини.

Тема 10. Сенсорний розвиток дошкільника.

Розвиток основних видів відчуття у дошкільному віці. Психологічні основи сенсорного розвитку дошкільників. Засвоєння сенсорних еталонів дітьми дошкільного віку. Розвиток у дошкільників дій сприймання. Сприймання дошкільниками простору. Специфіка сприймання часу. Сприймання дошкільниками художніх творів, малюнків і картин. Сприймання дошкільниками людей.

Тема 11. Розвиток мислення, пам'яті, уяви та уваги дітей дошкільного віку.

Загальна характеристика мислення дошкільників. Наочно-дійове мислення дітей. Наочно-образне мислення дітей. Словесно-логічне мислення дітей. Мислення і діяльність дошкільників. Керівництво розвитком мислення дітей.

Мимовільна пам'ять дошкільників та умови її розвитку. Довільна пам'ять і етапи її розвитку у дошкільному віці. Формування елементів логічної та інших видів пам'яті у дошкільному дитинстві. Управління розвитком пам'яті дітей дошкільного віку.

Особливості уяви дошкільника. Розвиток видів уяви дошкільників. Розвиток операцій уяви у дошкільному віці. Розвиток функцій уяви дошкільників. Управління розвитком уяви дітей.

Функції уваги дошкільників. Мимовільна увага та умови її розвитку у дошкільному віці. Довільна увага дитини дошкільного віку та умови її формування. Післядовільна увага дошкільників. Розвиток властивостей уваги у дошкільному віці. Шляхи і засоби організації і підтримання уваги дошкільників.

Тема 11. Розвиток мовлення в дошкільному віці.

Розвиток лексичного запасу і граматичної будови мовлення дітей дошкільного віку. Розвиток звукового і синтаксичного аспектів мовлення. Усвідомлення дошкільниками звукового складу слова. Усвідомлення дошкільниками словникового складу мови. Функції мовлення дошкільників.

Тема 12. Умови розвитку особистості дитини дошкільного віку.

Вплив дорослих на розвиток особистості дошкільника. Роль однолітків у розвитку особистості дитини. Психологічні основи статевого виховання дошкільників. Діяльність і розвиток особистості дошкільника.

Тема 13. Становлення самосвідомості дошкільника.

Розвиток передумов самосвідомості у немовлячому віці. Розвиток самосвідомості у ранньому дитинстві. Виникнення елементів самооцінки. Розвиток самосвідомості старшого дошкільника. Психолого-педагогічні умови розвитку самосвідомості.

Тема 14. Розвиток особистісної сфери дітей дошкільного віку.

Загальна характеристика мотивів поведінки дитини. Пізнавальні і змагальні мотиви дошкільника. Розвиток моральних мотивів дошкільників. Підпорядкування мотивів у поведінці дошкільників. Роль гри у розвитку мотиваційної сфери дошкільника. Самосвідомість і самооцінка дошкільника. Управління розвитком самосвідомості у дошкільників. Моральне становлення особистості дошкільника. Умови морального розвитку особистості дитини. Розвиток моральної поведінки у дошкільному віці. Причини негативних особистісних утворень дошкільників. Емоційне благополуччя дитини у групі. Особливості емоцій і почуттів у дошкільному віці. Розвиток почуттів у дошкільному віці. Розвиток вищих почуттів дошкільників. Емоційні порушення дошкільників. Воля і її роль у поведінці дитини. Особливості розвитку вольових дій дошкільників.

Тема 15. Темперамент і характер дитини дошкільного віку.

Вікові особливості виникнення і прояву різних властивостей темпераменту дошкільників. Співвідношення спадкового і набутого у темпераменті дитини. Психологічні особливості дітей різних типів темпераменту. Прояв властивостей темпераменту в освітній роботі з дошкільниками. Характер дитини.

Тема 16. Розвиток здібностей у дошкільному віці

Пізнавальні здібності дошкільників. Практичні здібності дошкільників. Спеціальні здібності дошкільників. Вивчення здібностей дитини. Умови розвитку здібностей у дошкільному віці. Робота з обдарованими дошкільниками.

Тема 17. Психологічна готовність дитини до школи.

Криза шести-семи років. Формування нової внутрішньої позиції школяра. Розвиток особистості у старшому дошкільному віці. Мотиваційна готовність дитини до школи.

Емоційно-вольова готовність дитини до школи. Розумова готовність дитини до школи. Соціально-психологічна готовність дитини до школи.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гоян І. М. Методи діагностики психічного розвитку дітей: навч. посібник. Ів.-Франківськ: Симфонія форте, 2014. 652 с.
2. Дем'яненко, А. Б. Роль батька в психічному розвитку дитини. Практична психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 112 с.
3. Дитина у сучасному соціопросторі: навч. посібник. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. 272 с.
4. Дуткевич Т. В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. К.: ЦУЛ, 2016. 304 с.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2012. 424 с.
6. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія: Практикум. Київ: КНТ. 2019. 204 с.
7. Заброцький М. М. Основи вікової психології. Тернопіль: Богдан, 2014. 112 с.
8. Карпенко Н. В. Діагностика психічного розвитку дитини в роботі педагога (вчителя, вихователя): навч. посібник. К.: Каравела, 2015. 248 с.
9. Лучинкіна А. І. Психологічні особливості соціалізації обдарованих дітей у віртуальному просторі. К.: Ін-т обдарованої дитини, 2014. 252 с.
10. Максименко Д. С. Мовленнєвий і психічний розвиток дітей раннього віку: практична психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 192 с.
11. Максименко Д. С. Ігри та ігрові завдання для дітей раннього віку з обмеженими можливостями здоров'я: практична психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 120 с.
12. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник Київ: Кондор, 2013. 469 с.
13. Павелків, Р. В. Цигипало О. П. Дитяча психологія: підручник. К.: Академвидав, 2015. 400 с.
14. Павелків Р. В. Психодіагностичний інструментарій в умовах дошкільного закладу: навч. посібник. К.: ЦУЛ, 2013. 296 с.
15. Програма розвитку дітей від пренатального періоду до трьох років «Оберіг». Тернопіль: Мандрівець, 2014. 160 с.
16. Рекреаційна психологія дитинства: теорія і практика. К.: ЦУЛ, 2017. 320 с.
17. Сергеєнкова О. П. Вікова психологія. навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури. 2012. 376 с.
18. Тітов І. Г. Особистісне становлення дитини: суб'єктний вимір. К.: Академія, 2015. 152 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ»

1. Організація образотворчої діяльності дітей

1.1. Методи та прийоми навчання дітей образотворчому мистецтву.

Види методів і прийомів, та їхня характеристика (наочні, словесні, практичні; інформаційно-рецептивні, репродуктивні, евристичні). Місце ігрових прийомів навчання в різних вікових групах ЗДО.

1.2. Планування образотворчого мистецтва в ЗДО

Планування образотворчого мистецтва в закладі дошкільної освіти. Принципи

планування. Види планування.

2. Форми організації образотворчої діяльності в ЗДО.

2.1. Форми організації образотворчої діяльності в ЗДО.

Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Зміст освітньої лінії «Дитина у світі мистецтва». Самостійна художня діяльність дітей, її організація і місце в режимі дня різних вікових груп. Заняття як форма організованого навчання образотворчої діяльності, види занять.

3. Організація спільної роботи дошкільного закладу освіти та сім'ї з питань розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва.

3.1. Мета, завдання і методи розвитку дитини засобами образотворчого мистецтва у сім'ї. Форми і методи педагогічної взаємодії ЗДО з родинами з питань художньо-естетичного розвитку дітей.

4. Методика і педагогічні технології розвитку особистості дитини засобами образотворчого мистецтва

4.1. Види малювання в ЗДО, їх значення і місце в кожній віковій групі. Основні прийоми декоративного малювання.

4.2. Ознайомлення дошкільників із видами та жанрами образотворчого мистецтва. Освітня лінія «Дитина у світі мистецтва» («Базовий компонент дошкільної освіти в Україні»).

4.3. Аплікація як вид образотворчої діяльності дітей дошкільного віку, її своєрідність. Види аплікації. Прийоми роботи з папером. Колективні роботи з аплікації, їх значення в різнобічному розвитку дітей та підготовці до навчання в початковій школі.

4.4. Ліплення як вид образотворчої діяльності дітей дошкільного віку. Види ліплення, їх значення і місце в кожній віковій групі. Способи ліплення.

4.5. Конструювання. Своєрідність конструювання, його значення для розвитку дітей. Види конструювання. Використання природного і викидного матеріалу в конструюванні.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція). URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovo%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf.

2. Безпала С., Безпала М., Губко М. Розвиток конструкторських здібностей дітей за допомогою конструкторів LEGO Education. Вихователь-методист дошкільного закладу. 2018. № 8. С. 51–56.

3. Біла І.М. Психологія дитячої творчості. Київ: Фенікс, 2014. 137 с.

4. Про освіту : Закон України від 5 вересня 2017р. № 2145-VIII. Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2145-19>.

5. Програми розвитку дітей URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

6. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р.М. Борщ, Д.В. Самойлик. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 72 с.

7. Програмно-методичний комплекс навчання дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Світ навколо мене» (Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю «Конструювання»): методичні рекомендації, практикум з формування конструктивної діяльності / О.В. Чеботарьова. Київ, 2014. 110 с.

8. Семенов О. С. Формування творчо спрямованої особистості: перші кроки: навч. Посібник. Луцьк : ПВД Твердиня, 2016. 156 с.

Додаткова

9. Комарова Т.С. Образотворча діяльність в дитячому садку. Харків, 2007. 173 с.

10. Котляр В. П. Основи образотворчого мистецтва. Методика художнього виховання дітей Київ, 2006. 197 с.

11. Ликова І. О. Програма художнього виховання, навчання і розвитку дітей 2-6. Харків, 2007. 128 с.

12. Сухорукова Г. В., Дронова О. О, Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі [за заг. ред. Г.В. Сухорукової]. Київ : Видавничий дім «Слово», 2010. 376 с.

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПРИРОДОЗНАВСТВА З МЕТОДИКОЮ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ З ПРИРОДОЮ»

Тема 1. Теоретичні основи методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Методика ознайомлення дошкільників з природою як наука. Основні етапи її становлення та розвитку. Використання прогресивних ідей зарубіжної педагогіки щодо використання природи як засобу виховання дітей на сучасному етапі (Ж.Ж.Руссо, Песталоці, Ф. Фребеля, М. Монтесорі). Діячі освіти України про роль та значення природи в житті дитини. Зміст та завдання курсу. Принципи відбору знань дітей про природу.

Тема 2. Куток та ділянка ЗДО

Основні вимоги до оформлення та розміщення кутка природи в ЗДО. Постійні та тимчасові мешканці кутка природи. Догляд за ними. Утримання та догляд за акваріумом в кутку природи. Вимоги до оформлення ділянки ЗДО. Насадження різних видів рослин на ділянці ЗДО та догляд за ними. Тимчасові та постійні мешканці ділянки ЗДО.

Тема 3. Форми організації ознайомлення дітей з природою

Заняття як основна форма організації ознайомлення дітей з природою. Екскурсія і цільова прогулянка в системі роботи з ознайомлення дошкільників з природою. Повсякденні прогулянки в ЗДО, методика їх проведення в різних вікових групах.

Тема 4. Методи навчання дітей природи рідного краю

Наочні методи ознайомлення дітей дошкільного віку з природою (спостереження, демонстраційний матеріал, ілюстрації). Практичні методи ознайомлення дошкільників з природою та їх загальна характеристика. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з природою з допомогою словесних методів.

Тема 5. Засоби фіксації знань дітей з природи

Ведення календарів погоди та природи. Методика використання гербарії та колекцій з ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

Тема 6. Планування та облік роботи з методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою

Види планів та їх загальна характеристика. Облік роботи з методики ознайомлення дошкільників з природою. Роль завідувача та старшого вихователя в організації роботи з методики ознайомлення дітей дошкільного віку з природою.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти. / Під науковим керівництвом доктора психологічних наук, професора, член-кореспондента НАПН України – Піроженко Т. О. 2021. 37 с.
2. Беленька Г.В. Дошкільнятам про світ природи: Діти четвертого року життя (молодший дошкільний вік): навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2018. 128 с.
3. Гавриш Н., Саприкіна О. Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку. Навч.-метод. посіб. для дошкільних навч. закладів за заг. ред. О. Пометун. Дніпропетровськ: Ліра, 2014. 120 с.
4. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленька; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
5. Дошкільнятам про світ природи: Діти п'ятого року життя (середній дошкільний вік): навч.-метод. посіб. Київ.: Генеза, 2016. – 98 с. (Настільна книжка вихователя).
6. Лисенко Н.В. Еко-око : дошкільник пізнає світ природи: навчально-методичний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 353 с.
7. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту: О.В. Огнев'юк; авт. кол.: Г.В. Беленька, О.Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.]; наук. ред. Г.В. Беленька; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
8. Електронний посібник з «Методика ознайомлення дітей з природою». Укладачі: Приступ В.В., Штефан Л.Ю. URL: http://krempeddoshk.at.ua/_ld/1/122_99s.pdf
9. Н.В. Лисенко, Л.О. Мацук, О.М. Лисенко Ознайомлення з природою дошкільного віку URL : <http://194.44.152.155/elib/local/r/r832.pdf>
10. Програми розвитку дітей. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ДОШКІЛЬНА ЛІНГВОДИДАКТИКА»

Тема 1. Теоретичні основи дошкільної лінгводидактики

Зміст та завдання курсу «Дошкільна лінгводидактика». Філософські та природничі основи дошкільної лінгводидактики. Психологічні та лінгводидактичні основи дошкільної лінгводидактики. Методи та прийоми навчання дітей рідної мови. Принципи та закономірності дошкільної лінгводидактики. Засоби навчання дітей рідної мови.

Тема 2. Заняття як основна форма навчання дітей рідного мовлення

Види та типи мовленнєвих занять. Особливості проведення мовленнєвих занять в різних вікових групах. Специфіка та методика проведення мовленнєвих занять у групах раннього віку.

Тема 3. Методика виховання звукової культури мовлення

Особливості формування та засвоєння звуків дітьми від народження до 6 років. Характеристика компонентів звукової культури мовлення дітей дошкільного віку. Методика проведення занять з розділу «Звукова культура» в різних вікових групах.

Тема 4. Методика навчання дітей зв'язного мовлення

Види зв'язного мовлення. Особливості засвоєння дітьми дошкільного віку зв'язного мовлення. Характеристика методів розвитку діалогічного мовлення. Види розповідей, їх класифікація, послідовність уведення різних видів розповідей. Характеристика методів розвитку монологічного мовлення.

Тема 5. Методика навчання дітей словникової роботи

Закономірності засвоєння слова дитиною в різні вікові періоди. Характеристика методів і прийомів з словникової роботи. Види занять із словникової роботи та методика їх проведення в різних вікових групах.

Тема 6. Методика навчання дітей граматично правильного мовлення

Особливості засвоєння дітьми граматичної будови рідної мови. Типові помилки в мовленні дітей та їх причини. Шляхи й методи формування граматично правильного мовлення дітей дошкільного віку.

Тема 7. Навчання дітей дошкільного віку художньої літератури

Методика навчання дітей читання та розповідання. Методика роботи з дітьми на творах різних жанрів. Організація та методика проведення занять з художньої літератури у різних вікових групах.

Тема 8. Навчання дітей дошкільного віку грамоти

Теоретичні основи навчання грамоти. Підготовка руки дитини до письма. Методика проведення звукового аналізу слів. Методика проведення занять з грамоти в старшому дошкільному віці.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бенера В.Є. Теорія та методика розвитку рідної мови дітей: [навчально - методичний посібник за кредитно – модульною системою організації навчального процесу для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти] Київ : Видавничий дім «Слово», 2014. 384 с.
2. Богуш А. Розвиток образного мовлення дітей старшого дошкільного віку засобами поетичного гумору: навч. посіб. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2014. 200 с.
3. Богуш А.М. Методика розвитку мовлення і навчання рідної мови дітей раннього віку : [навч.метод. пос.] Київ : Видавничий Дім «Слово», 2016. 392 с.
4. Богуш А. М. Перші кроки грамоти: перед шкільний вік: навч. посіб./ А. М. Богуш, Н. В. Маліновська. Вид. 3-тє. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 424 с.
5. Богуш А. М. Дошкільна лінгводидактика: Теорія і методика навчання дітей рідної мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш; за ред. А. М. Богуш. Вид. 2-ге, доповнене. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 704 с.
6. Богуш А. М. Теорія і методика розвитку мовлення дітей раннього віку: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. В. Саприкіна. Вид 2-е. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
7. Богуш А. Методика організації художньо-мовленнєвої діяльності дітей у дошкільних навчальних закладах: підручник для студентів вищих навчальних закладів факультетів дошкільної освіти / А. Богуш, Н. Гавриш. Вид. 2-ге, перер. та доповн. Київ : Виданичий дім «Слово», 2014. 304 с.
8. Програми розвитку дітей URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТАРНИХ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ»

Тема 1. Предмет, значення та завдання курсу «ТМФЕМУ»

Організація навчання дітей дошкільного віку. Планування та облік роботи з ФЕМУ у дітей. Особливості формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку. Форми навчання дошкільників елементів математики в ЗДО. Система дидактичних принципів формування елементарних математичних уявлень.

Тема 2. Організація навчання дітей дошкільного віку. Планування та облік роботи з ФЕМУ у дітей.

Структура математичного заняття. Дидактична і методична класифікації навчальних завдань з математики в ЗДО. Планування і проведення занять з математики з дітьми дошкільного віку. Планування курсу математичного розвитку в ЗДО. Завдання формування у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень.

Тема 3. Особливості розвитку кількісних уявлень у дітей дошкільного віку. Методика ознайомлення дітей з множинами в різних вікових групах

Особливості сприймання й відтворення множин дітьми раннього віку. Характеристика кількісної оцінки величини, що формуються у дітей в різних вікових групах. Роль аналізаторів у формуванні уявлень про множину. Методика формування первинних уявлень у дітей дошкільного віку про рівність та нерівність множин.

Тема 4. Методика формування у дітей уявлень про величину предметів та вимірювання.

Особливості формування поняття «величина» у дітей дошкільного віку. Завдання і зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з величиною предметів. Методи та прийоми формування у дітей уявлень і понять про величину предметів. Навчання дітей дошкільного віку вимірювати величини. Методика навчання дітей розпізнавати висоту, довжину, ширину й товщину предмета.

Тема 5. Особливості розвитку в дітей понять про число, лічбу, обчислювальну діяльність. Завдання та методика навчання дітей лічити в різних вікових групах.

Формуються у дітей дошкільного віку знань про натуральний ряд чисел. Прийоми навчання дітей розрізняти кількісну та порядкову лічбу. Послідовність методичної роботи педагога у формуванні знань дітей про склад числа. Методика формування знань дітей дошкільного віку про цифри. Методика навчання дітей складати й розв'язувати прості арифметичні задачі. Методика формування у дітей дошкільного віку поняття про поділ цілого числа на частини.

Тема 6. Методика формування у дітей уявлень та понять про форму предметів.

Розкрити значення формування в дошкільному віці уявлень про форму предметів. Особливості сприймання форми предметів дітьми раннього дошкільного віку. Поняття про форму предметів. Особливості сприймання форми предметів та геометричних фігур дітьми дошкільного віку. Завдання і зміст ознайомлення дітей дошкільного віку з геометричними фігурами. Методи і прийоми формування у дітей уявлень і понять про форму предметів та геометричні фігури.

Тема 7. Методика формування просторових уявлень у дітей раннього і дошкільного віку

Значення формування просторових уявлень для розумового розвитку дітей дошкільного віку. Особливості сприйняття простору дітьми раннього і дошкільного віку. Ознайомлення

дітей дошкільного віку з просторовими уявленнями. Методи і прийоми формування просторових уявлень у дітей дошкільного віку.

Тема 8. Методика формування уявлень та понять про час у дітей дошкільного віку

Особливості сприймання часу дітьми раннього та дошкільного віку. Методика роботи з дітьми з формування часових уявлень у дітей 3-6 років. Завдання формування орієнтування у часі у дітей дошкільного віку і шляхи їх реалізації. Методика ознайомлення дітей з календарем як системою мір.

Тема 9. Наступність у роботі ЗДО, школи та сім'ї в навчанні дітей математики

Принципи наступності математичного розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Тема 10. Забезпечення логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку

Логіко-математична компетентність дітей дошкільного віку. Засвоєння дітьми логічних операцій у різних вікових групах. Основні логічні поняття й термінологія. Методичні прийоми ознайомлення дошкільників з логічними поняттями. Формування логічних прийомів розумових дій у дітей дошкільного віку.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (державний стандарт дошкільної освіти) : нова редакція / наук. кер. Т.О. Піроженко; авт. кол.: О.М. Байєр, О.К. Безсонова, Н.В. Гавриш та ін. Київ, 2021. 37 с. URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-v-ukrayini>

2. Виховуємо базові якості особистості старшого дошкільника в умовах ЗДО : методичний посібник / Г. Беленька, Н. Гавриш, С. Васильєва, В. Маршицька, С. Нечай, Г. Орлова, О. Остряньська, О. Полякова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг. ред. Н. Гавриш. Харків : Мадрид, 2015. 220 с. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/10041/1/2.pdf>

3. Консультація для педагогів ЗДО. Поняття «предметно-просторове розвивальне середовище» та його моделювання в ЗДО: веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/konsultacia-dla-pedagogiv-zdo-ponatta-predmetno-prostorove-rozvivvalne-seredovise-ta-jogo-modeluvanna-v-zdo-198700.html>

4. Крутій К. Модель організації заняття з дітьми дошкільного віку. 2016. URL: <http://ukrdeti.com/model-organizaci%D1%97-zanyattya-z-ditmidoshkilnogo-viku/>

5. Освітній проєкт «Афлатот» | Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/profesijna-skarbnichka/osvitnij-proekt-aflatotm>

6. Офіційний сайт Нової Української школи. URL : <https://nus.org.ua/>

7. Патуга Т.І. Методика формування елементарних математичних уявлень у дошкільників: Навчально-методичний посібник. Львів, «Новий світ-2020», 2019. 298 с.

8. Про дошкільну освіту: Закон України від 01.01.2022. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>

9. Програми розвитку дітей URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

10. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дітей дошкільного віку. Київ: видавництво Європейського університету, 2015. 392.

11. Чупахіна С., Захарасевич Н. Формування елементарних математичних уявлень у дітей: методичний аспект: Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнірук Г. М., 2020. 104 с. ISBN 978-966-2343-93-9

ОСНОВНІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З НАРОДОЗНАВСТВА»

Тема 1. Теоретичні основи методики проведення занять з народознавства

Предмет, завдання і принципи методики проведення занять з народознавства в ЗДО.

Джерела народної педагогіки. Вплив рідної мови на виховання дітей дошкільного віку.

Тема 2. Історія розвитку етнопедагогіки як галузі народознавства

Ідеї народного виховання у творчості українських письменників. Народознавчі ідеї ХІХ століття. Етнопедагогіка ХХ – поч. ХХІ століття.

Тема 3. Обряди, звичаї, традиції українського народу

Звичаї українського народу, історія їх виникнення, розвиток на сучасному етапі. Свята, звичаї й традиції в українській календарній обрядовості. Обряди, історія їх виникнення і розвитку.

Тема 4. Ознайомлення дітей дошкільного віку з народними промислами, ремеслами та мистецтвом українського народу

Зародження і розвиток народних ремесел в Україні. Народні промисли, ремесла, мистецтво, їх характеристика. Прилучення дітей дошкільного віку до народних ремесел. Ознайомлення дошкільників з українською скульптурою.

Тема 5. Побут українського народу

Українська національна іграшка, її види. Український національний одяг. Український національний посуд. Українська національна кухня. Предмети домашнього вжитку. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з побутом України.

Тема 6. Малі жанри українського фольклору в роботі з дітьми дошкільного віку

Колискові пісні, їх різновиди та місце в освітньому процесі різних вікових груп ЗДО. Забавлянки, потішки, пестушки, їх характеристика та методика використання у різних вікових групах ЗДО. Українські народні приказки, прислів'я, загадки, їх місце в освітньому процесі ЗДО та методика використання у різних вікових групах. Скоромовки, методика їх заучування та використання у роботі з дітьми дошкільного віку. Лічилки, їх місце в освітньому процесі ЗДО. Мовчанки, мирилки, їх місце у вихованні дітей дошкільного віку.

Тема 7. Українська казка в ЗДО

Жанрові особливості українських народних казок. Види казок. Надокучливі казки, легенди. Форми, методи та прийоми роботи з казками.

Тема 8. Українські народні пісні та методика їх використання в роботі з дітьми дошкільного віку

Специфіка українських народних пісень. Види обрядових пісень. Колядки, щедрівки, їх особливості та методика використання. Коломийки, їх характеристика. Методика ознайомлення дітей дошкільного віку з українськими народними піснями.

Тема 9. Українські національні народні ігри в ЗДО

Характеристика народних ігор, їх особливості. Історія виникнення та розвиток українських народних ігор. Народні хороводні ігри. Рухливі народні ігри. Методика використання українських народних ігор в освітньому процесі ЗДО.

ПЕРЕЛІК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти).

Режим доступу:

https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf

2. Білан О. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. Низьковської. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 256 с.
3. Білан М., Стельмашук Г. Український стрій. Львів : Фенікс, 2000. 325 с.
4. Богущ А., Лисенко Н. Українське народознавство в дошкільному закладі. К.: Вища школа, 2002. 407 с.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. К. : Фоліо, 2013. 512 с.
6. Дроботій О., Кривоніс М. Патріотичне виховання в ДНЗ. К.: Ранок, 2017. 192 с.
7. Каплуновська О., Кичата І., Палець Ю. «Україна – моя Батьківщина». Парціальна програма національно-патріотичного виховання дітей дошкільного віку / за наук. ред. О. Д. Рейпольської. Тернопіль: Мандрівець, 2016. 72 с.
8. Лаврик О. Україна. Все, що робить нас українцями. Х. : Віват, 2015. 256 с.
9. Лисенко Н. Етнопедагогіка дитинства: навчально-методичний посібник. К.: Слово, 2011. 702 с.
10. Лозко Г.С. Українське народознавство. Х.: Див, 2011. 512 с.

Додаткова література

11. Лозинська Є. Українське народознавство дітям дошкільного віку. Львів: Оріяна – Нова, 2008. 208 с.
12. Ніколаєнко В. Народознавство в дошкільному закладі: 2-6 років. Х.: Основа, 2010. 207 с.
13. Скуратівський В. Берегиня. К., 1987. 278 с.
14. Скуратівський В. Дідух і свята українського народу. К: Освіта, 1995. 272 с.
15. Скуратівський В. Покуть. К.: Фірма «Довіра», 1992. 235 с.
16. Стельмахович М. Українська родинна педагогіка. К.: ІСДО, 1996. 288 с.
17. Стельмахович М. Народне дитинознавство. К., 1991. 48 с.
18. Стельмахович М. Теорія і практика українського національного виховання. Івано-Франківськ, 1996. 180 с.
19. Струманський В. Народознавство Поділля. Хмельницький: Поділля, 1995. 448 с.
20. Сявавко Є. Українська етнопедагогіка. Львів, 2002. 159 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Порядок проведення та критерії оцінювання вступних випробувань регулюється Положенням про організацію вступних випробувань у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.